

Beeldschone Verhalen: deelnemingsvoorwaarden en beoordelingscriteria

1. Deelnemingsvoorwaarden

Het agentschap Onroerend Erfgoed gaat na of het voorstel voldoet aan de deelnemingsvoorwaarden. Het voorstel moet voldoen aan het opzet van Beeldschone Verhalen:

We zorgen dat beelden en gedenktekens in openbare ruimte in ere worden hersteld. Dat gebeurt via twee doelstellingen:

- *We faciliteren correcte **reiniging** en duurzaam onderhoud.*
- *We zetten het **verhaal** van het beeld in de kijker, en focussen op de relatie met de plek en met de gemeenschap.*

Als niet is voldaan aan de deelnemingsvoorwaarden brengt het agentschap de aanvrager hiervan op de hoogte.

(1) De aanvraag

- Het voorstel is ingediend via verhalen.oe@vlaanderen.be
- Het voorstel valt binnen de doelgroep van Beeldschone Verhalen: de aanvraag is ingediend door een erfgoedgemeenschap, lokale vrijwilligers of door een stad of gemeente die voor haar beeldenpatrimonium wil samenwerken met erfgoedgemeenschappen en lokale vrijwilligers.
- De aanvrager heeft de **intentie** om zich binnen Beeldschone Verhalen in te zetten voor het in ere houden of herstellen van het standbeeld of het gedenkteken.
- De aanvrager **engageert** zich om onder begeleiding van Monumentenwacht in te staan voor de reiniging en/of het duurzaam onderhoud van het aangemelde standbeeld of gedenkteken.
- De aanvrager **engageert** zich om in de campagne Beeldschoon het verhaal te vertellen van het gedenkteken of het standbeeld en de relatie met de plek.

- De aanvrager engageert zich voor **actieve deelname** van deze case aan de campagne van 'het Verhaal van Vlaanderen leeft'. Dat houdt in dat foto's en verhalen van de standbeelden en gedenktekens, en van de personen die instaan voor de reiniging, mogen worden gedeeld op de campagnewebsite en met de pers.

(2) Standbeeld of gedenkteken

- Het standbeeld of gedenkteken deed nog niet eerder mee aan Beeldschone Verhalen.
- Het gaat om een standbeeld of gedenkteken, zoals omschreven in de thesaurus van de Inventaris Onroerend Erfgoed. In essentie gaat het om een beeldhouwwerk dat een belangrijke figuur of gebeurtenis **huldigt of in herinnering brengt**.
- Het standbeeld of het gedenkteken behoort tot de categorie **klein** erfgoed. Gebouwen worden uitgesloten.
- Het standbeeld of het gedenkteken behoort tot het beeldenpatrimonium van de **stad of gemeente**. Het is dus geen privébezit.
- Standbeelden of gedenktekens waarvan we bij voorbaat weten dat een restauratie door professionelen nodig is, komen niet in aanmerking. Beeldschone Verhalen richt zich op reiniging van standbeelden en gedenktekens door **niet-professionelen, door vrijwilligers**.
- Het standbeeld of het gedenkteken is **makkelijk bereikbaar** en te reinigen vanaf de begane grond of eventueel met behulp van een trapladder of schuifstok.
- De inspectie, advisering en begeleiding van de reiniging is haalbaar voor Monumentenwacht. Monumentenwacht beperkt zich tot inspecties waarvoor geen stelling of hoogtewerker nodig is.
- Het standbeeld of het gedenkteken is **niet professioneel gereinigd of gerestaureerd de voorbije twee jaren** (voor de datum van de aanvraag).
- Alle standbeelden of gedenktekens **met erfgoedwaarde** komen in aanmerking. Ook beelden die niet beschermd of geïnventariseerd zijn, komen in aanmerking.
- Voor standbeelden en gedenktekens die beschermd zijn (monument of deel van stads- en dorpsgezicht):

- er loopt geen handavingsdossier
- er is geen aanvraag voor erfgoedpremie lopende met betrekking tot reiniging of restauratie van het standbeeld of gedenkteken

(3) Ligging

- Het standbeeld of gedenkteken is gelegen in **Vlaanderen**.
- Het standbeeld of het gedenkteken is gelegen in de **openbare ruimte** en in **open lucht**.
- Het standbeeld of het gedenkteken is **permanent zichtbaar en beleefbaar** in de openbare ruimte.
- Het standbeeld of het gedenkteken is **bij voorkeur vrijstaand**. Standbeelden en gedenktekens bevestigd tegen, aan of op gebouwen zijn niet altijd geschikt voor deelname aan Beeldschone Verhalen.
- Het standbeeld of het gedenkteken heeft een **permanente plek**, is onroerend verankerd op een plek.
- **Uitgesloten:**
 - Standbeelden of gedenktekens gelegen op een kerkhof of begraafplaats.
 - Standbeelden en gedenktekens in museale context.
 - Standbeelden en gedenktekens gelegen in niet permanent toegankelijke tuinen of binnenplaatsen van vrij toegankelijke overheidsgebouwen en publieke instellingen.

2. Beoordelingscriteria

Monumentenwacht kan in **2027, 2028 en 2029** telkens **vijftig tot zestig gedenktekens of standbeelden** inspecteren en adviseren. Per kwartaal wordt op basis van de draagkracht van Monumentenwacht een maximaal aantal cases toegelaten. Daartoe worden alle cases die voldoen aan de deelnemingsvoorwaarden gerangschikt. De aangemelde standbeelden en gedenktekens, die voldoen aan de deelnemingsvoorwaarden, en waarvoor toestemming is van de gemeente of stad, worden voor advies voorgelegd aan een beoordelingscommissie of jury.

Op basis van de beoordelingscriteria toetst de jury in hoeverre de aangemelde standbeelden of gedenktekens in aanmerking komen voor deelname aan Beeldschone Verhalen. Daarbij beoordeelt de jury de twee pijlers van Beeldschone Verhalen: de materiële toestand van het standbeeld of het gedenkteken en het verhalende aspect ervan. Op basis van de beoordeling volgens de criteria maakt de jury een rangschikking van de ingediende cases die voldoen aan de deelnemingsvoorwaarden.

(1) Materiële toestand van het standbeeld of het gedenkteken (40 %)

= we gaan na in welke mate het geschikt is als case binnen Beeldschone Verhalen, meer bepaald: het komt in aanmerking voor reiniging door vrijwilligers?

- De inspectie en reiniging van het standbeeld of het gedenkteken door Monumentenwacht lijkt op basis van de gegevens in het dossier **zinvol** en draagt bij tot het duurzame behoud ervan.
- De aanvrager **engageert** zich concreet om onder begeleiding van Monumentenwacht in te staan **voor de reiniging en/of het duurzaam onderhoud** van het aangemelde standbeeld of gedenkteken. Uit het dossier blijkt dat hiervoor de nodige mensen en/of middelen zijn voorzien.

(2) Het verhaal van het standbeeld of het gedenkteken (60 %)

= De aanvrager heeft een interessante inhoudelijke motivatie voor deelname aan Beeldschone Verhalen.

- Het standbeeld of het gedenkteken heeft **erfgoedwaarde** (cf. het [afwegingskader](#) waardering onroerend erfgoed en art. 3 van de [vastgestelde inventarismethodologie](#))
- De persoon of gebeurtenis die het standbeeld of gedenkteken herdenkt heeft een **historisch belang en/of een maatschappelijke relevantie** in de gemeente, de streek of in Vlaanderen.
- Het verhaal en/of de betekenis van het standbeeld of het gedenkteken werkt **verbinding** en **gemeenschapsvorming** in de hand.
- Het standbeeld of het gedenkteken heeft een betekenisvolle rol in de gemeente of in Vlaanderen. Naast de historische functie die het toegekend kreeg bij de oprichting, draagt het standbeeld of het gedenkteken nog steeds een **betekenisvol verhaal uit in de hedendaagse samenleving**. De originele functie kan doorleven,

maar het standbeeld of gedenkteken kan ook een hedendaagse, relevante nieuwe betekenis hebben gekregen.

- De aanvrager is een **ambassadeur** voor het beeld en wordt een **Monumens**.

(3) Randvoorwaarde: spreiding

- We streven naar een gelijke verdeling over de provincies. Per jaar willen we in elke provincie een gelijkwaardig aantal cases.
- We willen zoveel mogelijk gemeenten bereiken. Bij meer dan één case per gemeente worden die tegen elkaar afgewogen en wordt enkel de hoogst gerangschikte case van die gemeente meegenomen. De andere cases worden op het einde van de lijst, na de cases van alle andere gemeenten, aangevuld.